

KADRAN KADRAJ

Koray Sarıdođan

esenkitap.

“İlim beni cezbetti ve denizin kenarına getirdi. Vecd beni denize dü-
şürdü ve boğulmaya bıraktı. Denizin ortasında ilimden yardım istedim,
beni kurtarmadı ve vecd galip geldi ve beni boğayazdı.

Kurtulmayı istedim; beni kurtaran ancak cehalet oldu.”

(Baba Tâhir-i Üryân)

**

O gece yerküre üzerindeki bütün saatler bozuldu. Mekanik saatlerin zembereği boşaldı, dijital saatlerin göstergeleri karıştı, elektronik saatlerin pilleri öldü, saat kulelerinin çarkları sıkıştı, antik saatlerin ayarları şaştı, kadranların camları kırıldı. Yapılan bilimsel veya metafizik yorumlar bu olayı açıklayamadı.

O gece olanlar, saatlerle değil zamanın kendisiyle ilgiliydi. İnsanın bu dünyadaki zamanı, Tanrı'nın zamanı ve evrenin zamanı arasındaki fark, o gece sıfıra indi. Çünkü doğanın gerçekliğini aşan iki kalp, ruh ve beden bir araya gelmiş; “durdurulamayan güç, kımıldatılamayan nesneyle çarpışmıştı”.

Zamanın bilinen ve bilinmeyen tüm katmanları bir araya geldi, büküldü ve genişledi.

PROLOG

Her şeyin buradan sonra başladığına seni kim ikna edebilir?

Her yeni gün kendime sorduğum soru... Bir duygu halinde benimle birlikte büyüdü, zamanla ete kemiğe bürünür gibi büründü kelimelere. Yine de cevabı buldum desem yalan olur.

Fizik kuralları varlığın ağır, yokluğun boşluk olduğunu kulağıma fısıldayalı yıllar oldu. Ben maddeden umudu keseli de bir o kadar... Materyalizmin soğukkanlılığında kalamadım, maneviyatın sıcak yoğunluğunda da... Sayısız tezati barındıran ama her durumda "bana ait" olduğunu sandığım benliğimle, doğumumda başlayan kumpasın içinden çıkmaya çalıştım yıllarca. Bir kurgu vardı üzerime kurulan; bir plan, bir tuzak, teoride ve pratikte başarılı bir komplot...

Ve limit doldu.

Tahammülüm, suyun donma derecesinde.

Yıllar sonra bugün, fiziğin kurallarına olan umutsuzluğumu yeniden ve yeniden harabeye dönüştürmekteyim. Öyle bir yerindeyim ve ilk kez böyle bir yerindeyim ki hayatımın,

fisiltıların aksine varlığın ne derece boşluk, yokluğun ne derece ağır olduğunun nefes alan ispatıyım. Her şey ve herkes varsayarken beni, ne kadar hafıftım; hiç kimse ve hiçbir şey yok sayarken ne kadar da ağırım.

Evren denen bu çocuk arabasının, üzerinde ilerlediği kaldırımın oyuklarına gire çıka yaşadığı sarsıntıları, ruhumun derinlerinde yalnızca ben hissediyorum. Ne olduğunu bilmediğim varoluş sebebimin omuzlarına bırakılmış, beni ondan, beni benden alıkoyan komployu çözmeye çalışıyorum ve oyunun sonuna yaklaşmak için son bir hamle daha tasarlıyorum. Benim komplomda blöfün veya restin bir önemi yok; yaşanmakta olan gerçeklik, yaşanamayanın hayali kadar güzel değilken, zar atmışım ya da satranç oynamışım, ne fark eder...

İLAN

Yerime ölecek, ölüm anında ve sonrasında neler olduğunu bana anlatacak birini arıyorum. Kazanma veya kaybetme ihtimalini göze alacakların bana anlatmayı başarabilecekleri şeylerin karşılığında hayatımı veya ölümümü verebilirim.

Rüyamda bu ilanı gazeteye kendim için ben vermiştim. Boşalmış çay bardağını, gazeteyi ve telefonu sırtlamış olan bir masanın başında, ilana başvurup başvurmamayı düşünüyordum. Her şeyin asıl bundan sonra başladığına beni kim ikna edebilir? Bu ilanda istediğimi kim başarabilir? Benden başka? Ben?

Hayatımla ilgili radikal kararlar vermem gerekiyordu, onu sonlandırmayı seçtim. Kafamda intihar senaryoları ge-

zinirken, yaşadığım çağda herkesin “günaydın” gibi, “iyi geceler” gibi “intihar” sayıkladığını fark ettim. Çiğnenmekten tatsızlaşmış bir sakız gibiydi. İntiharın bir klişe olduğunu fark edip vazgeçmek istedim. Çok severek aldığımız bir kıyafeti başkalarının üstünde görünce yalnız kıyafetten değil, kendinizden de soğursunuz çünkü. Yine de ölümden daha orijinal ve aynı zamanda ondan daha klişe bir şey olmadığını yeniden anladığımda, kararımda sabit kaldım.

Bir defasında, elindeki çekiçle önündeki çalar saati parçalamaya çalışan bir adam figürü görmüştüm. Zamandan kurtulmak için saati parçalamak üzere kaldırdığı kolları, etrafındaki daha büyük bir saatin akrebi ve yelkovanı olmuştu. Bu bir saat kadranydı ve onu tasarlayan saatçi, babamdı. İnsanın hayatını saplantıları yönetir. Babamın saplantısı da zamandı. Günde beş saati geçmeyen uykular, yemek ve belli başlı rutinler dışında kafasını saatlerden kaldırmazdı babam. Yalnızca tamir değil, bazen kadrانlar üzerine yaptığı resimler ve çizimlerle veya dökme lehime verdiği şekillerle bazı tuhaf tasarımlar da yapardı. Atölyedeki saat sesleri... Zaman zaman susuyorlar ama ne zaman içimi bir sıkıntı kaplasa, zihnimdeki ibreler fır dönmeye başlıyor.

Annemle babamın en önemli benzerlikleri, ikisinin de hayat ve olaylar karşısında pasif kalmalarıydı belki. Beni çileden çıkararak da buydu. İki zayıf karakterden ben nasıl doğmuştum acaba? Ailemde eleştirdiğim her şey bende de içkin miydi? Ortaya çıkmak için gençlik ateşimin kaybolup, hayatın o kadar da olağanüstü olmadığını anlayacağım günü mü bekliyorlardı? Yoksa kendimi mi tanımıyorum? Korku ve cesaretin gösterilme tarzları, sandığımız gibi değildir belki. Bel-

ki güçlü bir cesaret, korkularını iyi gizleyenlerin özelliğidir ya da korkaklık, cesaretin muhtemel zararlarından kaçmak içindir. Beni bu deniz kenarına, bir zamanlar Tarlabası'nda yaşarken Mardinli bir dostumun verdiği Walter marka tabanca ile getiren ve yaklaşık on dakika önce tabancanın namlusunu kafama dayatan şey, korkum mu cesaretim mi?

Hayatım, “Bütün bunlar ne için?” sorusuyla başlayıp, “Bütün bunlar ne zaman bitecek?” sorusuyla tamamlanacak olan bir kısa film. “Ne için” sorusunun cevabını ölümdü bulduğumda, ne zaman biteceğine de karar verdim. On dakika önce bitecekti. Şile Feneri'yle bakışan ve gece yarısından bu yana fırtınanın kızdırdığı dalgalardan tokat yiyen kayalıkların hemen üstünde.

İnsanın yarattığı tabular, kavramlar, duygular ve beklentiler, ölüme direnme çabasının birer ürünü. Hayatta kalma içgüdüsü. Önce fahişe yerine konulup aşağılanan bir kadına ölümüne âşık olmak ne kadar haksızlıksa, isteyerek sahip olmadığın bir hayatı bırakmama çabası da o kadar saçma.

İçimde ölen şeylerden sonra sıra kendime geldi ve hayatımı sonlandırmak üzere buraya geldim. Bunu gerçekten isteyip istemediğime emin olmak için beklediğim cevap cep telefonumdan geldi: Eğer gerçekten isteseydim, şakağıma dayalı tetiği çekmek üzereyken ceketimin cebindeki telefonun çalışmasına aldırış etmezdim. Oysa merakıma yenildim; beni son anımda dünyaya bağlayan, bir cep telefonu oldu.

İlk kez gece yarısından saatler sonra, daha da önemlisi tek bir kelime ve haber almadan geçen yıllardan sonra, telefonumda yazan “Babam” yazısı, tetikteki parmağıma verdiğim gücü alıp, telefonun açma tuşunun üzerinde bekleyen

başparmağıma gönderdi. Babamın sesini hatırlıyordum ama onunla konuşmayı, hayır.

“Alo...”

Aklımda bir roman cümlesi var, bir yerlerden okumuşum sanki ama gerisini hatırlamıyorum. “Hayatını intiharın kıyısına kuranlar...” diye başlıyor. Nereden geldi ki aklıma bu? Ben de onlardan biri olduğum için belki. Hayatımı bir intiharın kıyısına kurdum. Önce kendi intiharım olacaktı bu; olmadı. Babam yıllar sonra beni aradı ve tek cümleyle bitirdi her şeyi. Tetiğin tok bir tıklamayla düşmesi gibi... Sehpanın, ayakların altından çekilmesi gibi... Ve ben, kendi intiharımın kıyısından, varoluşun en derin uçurumuna düşmek üzereyken artık başka bir intiharın kıyısına kuracaktım hayatımı: Babamın intiharı...

“Oğlum... Kalender... Beni affet, ne yaptırısam olmadı.”

Bir tabure, babamın ayakları altından hayatıma devrildi.

Fırtına artıyordu.

Babamın atölyesinden miras kalan tik tak sesleri kafamda dönmeye devam ederken, köksüzlüğümün en köklü sorusunu aklım, kulağıma fisıldırıyordu:

Her şeyin buradan sonra başladığına beni kim ikna edebilir?